

✓ Встановить відповідність.

✓ Пояснить, як в історичній науці використовують наведені у хмаринці поняття.

✓ Чому історикам важливо правильно встановлювати історичний час?

Вивчає монети

Вивчає речові пам'ятки

Вивчає герби і кольорові емблеми

Вивчає розташування подій у часі

Досліджує народні звичаї і традиції

Археологія

Етнологія

Хронологія

Геральдика

НумізMATика

Вивчення нового матеріалу

Визначити точний час певної події, тобто її дату, допомагає **хронологія**. Кожна з історичних подій має свою дату. Не знаючи дати події, ми не можемо її пояснити — виявити зв'язки з іншими подіями, оцінити вплив цієї події на життя людей.

Однак хронологія дає змогу встановити точний час подій відповідно до сучасних уявлень про вимірювання часу. Річ у тім, що кожен із давніх народів створював свою систему відліку часу історії від якогось певного важливого моменту (іноді навіть години й хвилини), за своєю ерою (епохою).

Наприклад, давні єгиптяни вели своє літочислення за династіями єгипетських царів — фараонів; японці — від вступу на престол чергового імператора; стародавні греки — за олімпіадами; стародавні римляни — від заснування м. Рима. Євреї точкою відліку часу взяли «створення світу», що відбулося, згідно з Біблією, 3761 р. до н. е.

І сьогодні існують розбіжності у визначенні часу в деяких регіонах світу. Наприклад, найпоширенішою є система християнського літочислення. Точкою відліку взято рік народження Ісуса Христа — 753 р. від часу заснування Рима.

У наш час у більшості країн світу використовують григоріанський календар. Календар ділить час на календарні роки тривалістю 365 або 366 днів. Роки тривалістю 365 днів називають звичайними, а роки тривалістю 366 днів — високосними. За цим календарем початком відліку часу прийнято вважати дату народження Ісуса Христа. Весь історичний час до народження Ісуса називають «до нашої ери» (скорочено до н. е.).

✓ Продовжіть речення.

60 сек. це

ХВИЛИНА

60 хв. це

ГОДИНА

24 години

ДОБА

365 днів

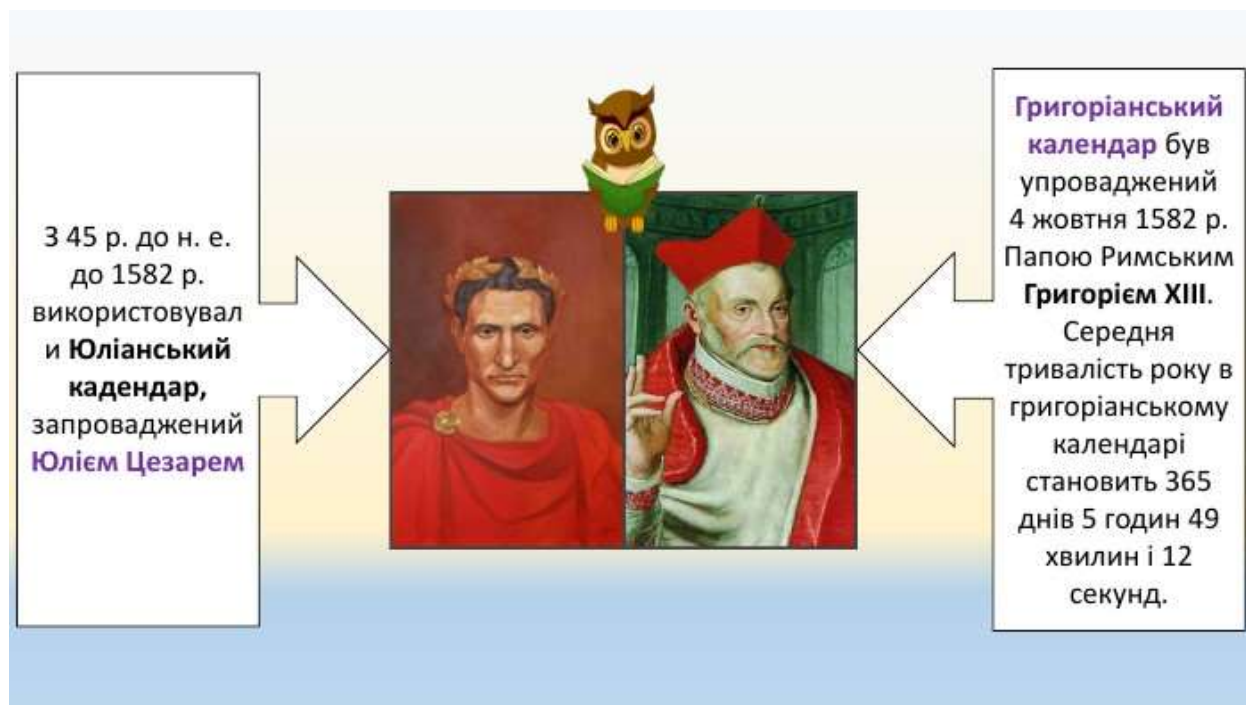
ЗВИЧАЙНИЙ РІК

366 днів

ВИСОКОСНИЙ РІК

Пізнавально й цікаво

Григоріанський календар прийшов на зміну Юліанському календарю (упровадив римський імператор Юлій Цезар у 45 р. до н. е.). Григоріанський календар був упроваджений 4 жовтня 1582 р. Папою Римським Григорієм XIII. Середня тривалість року в григоріанському календарі становить 365 днів 5 годин 49 хвилин і 12 секунд.

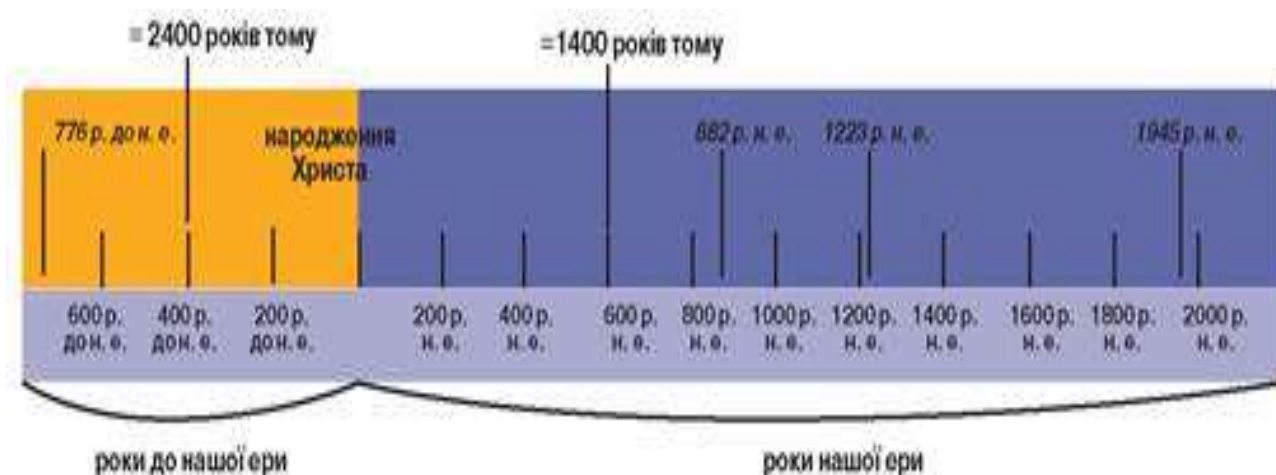
Хвилинка відпочинку (руханка)

<https://youtu.be/foFUavVgKg4?si=-T7KDsWBtUHewBc4>

Варто запам'ятати!

Відлік років до нашої ери, тобто до народження Ісуса Христа, ведеться у зворотному напрямку. Наприклад, за 100-м роком настає 99- й, потім 98-й, 97-й, 96-й тощо. У хронології немає «нульового» року. Тож 1 р. до н. е. безпосередньо прилягає до 1 р. н. е., а число років до н. е. зростає в міру віддалення в минуле. Однак місяці, числа в них і дні тижня рахують так само, як і в роках н. е. Отже, межа між 1 р. до н. е. і 1 р. н. е. — «мить», що розділяє 31 грудня 1 р. до н. е. і 1 січня 1 р. н. е.

СУЧАСНЕ ЛІТОЧИСЛЕННЯ НА ЛІНІЇ ЧАСУ

Уважно розгляньте графічне зображення відрізка історичного часу й дайте відповіді на запитання:

1. Від якої події ведеться християнське літочислення? Чому саме цю подію, на вашу думку, було обрано для позначення початку ери?
2. У який спосіб на шкалі часу позначено час до нашої ери та нашої ери?
3. Користуючись позначеннями на шкалі часу, визначте, в якому році її було створено.

Історична математика

1. Поясніть, чим відрізняється зміст висловів: «Це сталося близько 400 років тому» і «Сталося в 400 p. до н. е.».
2. Скільки років пройшло від появи на Землі людини розумної?
3. У 1989 p. урочисто святкували 500-річчя виникнення українського козацтва. Яким роком датується перша згадка про козаків у писемних джерелах?

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/ARhThJv4No0?si=mVvWK5rTcLR9kVZ0>

Домашнє завдання:

- Прочитайте §9 у підручнику.
- Запишіть арабські і римські цифри за зразком (від 1 до 21), запам'ятайте написання.

Правила для запису історичних дат.

Одиниці вимірювання часу записують скорочено: мільйон — **млн**, ера — **е.**, тисячоліття — **тис.**, століття — **ст.**, рік — **р.**, роки — **рр.**

Значення років записують арабськими цифрами: **1991 р.**

Значення століть і тисячоліть записують римськими цифрами. Для цього використовують відповідність арабських і римських чисел:

1 - I, 2 - II, 3 - III, 4 - IV, 5 - V, 6 - VI, 7 - VII, 8 - VIII, 9 - IX, 10 - X, 11 - XI, 12 - XII, 13 - XIII, 14 - XIV, 15 - XV, 16 - XVI, 17 - XVII, 18 - XVIII, 19 - XIX, 20 - XX, 21 - XXI.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!

